

ЦИЛКВА:

За Црну Гору на годину 4 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 круна по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштомском упутницом, само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Нотор.

Дописе се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваки ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министарског Савјета, а на основу члана 17. Устава Земаљског и члана 14. закона о привременом пословном реду у Народној Скупштини, овлашћујемо председника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Правде и Заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, да у Наше име, читањем овога указа отвори сједнице Народне Скупштине, сазване указом Нашим од 25. септембра 1908. године у ванредан сазив, на дан двадесет деветог септембра 1908. године, на Цетињу.

Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Правде и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела нека изврши овај указ.

29. септембра 1908. год.
на Цетињу.

НИКОЛА с. р.

Председник Министарског Савјета,
Министар Правде,
Заступник Министра Ин. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
В. Ланић Војводић с. р.
Министар Војни Генерал-ађутант
Бригадир Митар Мартиновић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.
Министар
Просвјете и Црквенијех Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

ЗАПИСНИЦИ ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ЗАПИСНИК I САСТАНКА

ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
сазване у ванредан сазив за 29. септембра
1908. год., држаног истог датума.
Почетак у 9 сати прије подне.

Пошто су се посланици окупили у скупштинској сали у Зетском Дому, Министар унутр. дјела В. Л. Војводић, позива исте да корпоративно оду у цркву на позив Св. Духа, што посланици примају и сви полазе.

По повратку посланика из цркве у Скупштину, председничко мјесто заузима као привремени председник Јанко Милић и кандидује за привремене секретаре Мирка Мијушковића и Јанка Спасојевића, што Скупштина прима, а затим се приступа избору скупштинског часништва, последи чега су изабрани за председника Лабуд Гојнић, за потпредседника Милосав Николић, а за секретаре пог. Крсто Поповић и Филип М. Протић.

Пошто је образована Скупштина и о томе извјештена Књажевска Влада, председник Министарског Савјета Др. Л. Томановић чита указ Њ. Кр. В. Књаза Господара, којим се отварају сједнице овог ванредног сазива Народне Скупштине, а затим се је сједница, с обзиром на дневни ред о коме се имало рјешавати, претворила у тајну.

Сједница је закључена у 2 $\frac{1}{2}$ сата последи подне, а идућа заказана за 4 сата последи подне истог дана.

Секретар
Филип М. Протић

Председник
Народне Скупштине
Лабуд Гојнић

ЗАПИСНИК II САСТАНКА

ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
сазване у ванредан сазив за 29. септембра
1908. год., држаног истог датума.
Почетак у 4 сата последи подне

Присутни сви чланови Књажевске Владе. Председник отвара сједницу и предлаже, да и ова сједница буде тајна пошто није довршен дневни ред о коме се

јутрос претресало — што Скупштина усваја.

Сједница је закључена у 6 сати последи подне, а идућа заказана за сјутра, 30. септембра, у 9 сати прије подне.

Секретар
Крсто Поповић

Председник
Народне Скупштине
Лабуд Гојнић

ЗАПИСНИК III САСТАНКА

ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
сазване у ванредан сазив за 29. септембра
1908. год., држаног 30. септембра т. г.
Почетак у 9 сати прије подне.

Председавао председник
Лабуд Гојнић

Секретар
Крсто Поповић

Од Књажевске Владе присутни: министар унутрашњих дјела, министар војни, министар финансија и грађевина и министар просвјете и црквенијех послова.

Председник отвара сједницу и наглашује, да се записници прошлих сједница неће читати пошто су биле тајне, а прочитаће се само резолуција Народне Скупштине, која је донесена јуче у другој тајној сједници, а која гласи:

„Црногорска Народна Скупштина, као представништво цијелог српског народа у Црној Гори, конститује:

да је анексијом Босне и Херцеговине Аустро-Угарска монархија у суштини повриједила Берлински Уговор;

да је тијем чином нанесен смртни ударац интересима цијелокупног Српског Народа;

да је тијем у основи погажено начело народности, којим се данас просвијешћени свијет руководи.

Народно Представништво не само што одобрава досадање кораке Књажевске Владе, којима се скидају са Црне Горе обвезе, што јој их је Берлински Уговор наметнуо, него свјесно историјске улоге Црне Горе, као и озбиљности прилика, у којима се данас налази и она и цио српски народ, с потпуним поуздањем повјерава њену судбину својој мудрој и љубљеној Господару. Народно Представништво као вјеран тумач осјећања нашег народа изјављује: да је наш народ готов поднијети све жртве када Господар за одбрану Српства и за част Отаџбине на то позове.

Полазећи с тога гледишта, Народно Представништво тражи од Књажевске Владе, да се предузму најенергичније мјере како ће се угрожени интереси Српског Народа и част Црне Горе сачувати и наша народна завјетна мисао испунити.

Све што Књажевска Влада у овом смислу буде предузела, наћи ће једнодушно одобрење Народног Представништва и цијелог нашег народа.“

Председник извјештава Скупштину да је Народна Скупштина Краљевине Србије упутила поздрав Црногорској Народној Скупштини, који чита:

„Народна Скупштина Краљевине Србије окупљена на рад у одбрану угрожене српске садашњости и будућности, шаље свој поздрав Народној Скупштини братске Књажевине Црне Горе. Нека под Авалом и под Ловћеном у срцима народних избраника и свега народа букне новом снагом старе величине неугашени огањ, који подједнаком силом потхрањују свијетла стара величина и дуго мучеништво наших вјерних чувара српских аманета. Сложно бранимо светиње наше!

Председник Народне Скупштине
Љубомир Јовановић

Поздрав је саслушан великом пажњом од посланика и публике и праћен узвицима: Живјела Србија! и захтијевом да се Српској Народној Скупштини одмах пошаље отпоздрав.

Послије мале почивке председник је предложио, а Скупштина једногласно и одушевљено усвојила поздрав шледеће садржине:

„Народна Скупштина Књажевине Црне Горе с највишим усхићењем прима братски поздрав Народне Скупштине Краљевине Србије и шаље јој најсрдјачнији отпоздрав увјеравајући је: да ће Црна Гора све своје силе принијети на жртвеник народног уједињења, јер то захтијевају опћи српски интереси и њена државна част.

Стално црногорско прегалаштво засијаће новијем сјајем и бољим поуздањем кад зна да је уз брата брат.

Увјерени да и под Авалом осјећају и мисле као под Ловћеном, иштемом да Србија и Црна Гора сад или никад подигну заједничку заставу за одбрану српских светиња. Прекаљени дугим мучеништвом и сталним неправдама, које се српском имену чине, запојени успоменама за стару српску величину, знадите да ниједан Црногорац не жали мријети. Сложно на рад, јер ће то бити свети рат!

Председник Народне Скупштине
Лабуд Гојнић

Председник објављује да су грађани града Никшића и околине са свога митинга држаног у понедељак 29. септ., саопштили Народној Скупштини ову одлуку: „Аустро-Угарска монархија гажењем Берлинског уговора осудила је на смрт дивне наше земље: поносну Босну и јуначку Херцеговину, одузимајући им и пошљедњу искрицу слободе коначним присаједињењем, те тијем актом заболо оштру стријелу у српско срце и на право хтеља му убити наду на љепшу и срећнију будућност. Стога овим подижемо свој глас, који је исто вријеме и глас правде противу нечовјечнога и варварскога поступка Аустро-Угарске монархије, позивајући све Србе на одбрану права стечених драгоцјеном крвљу наших јуначких предака, да у овоме тешкоме тренутку пружи својој браћи братску руку и не пожале колико сва материјална средства своја, толико и пролити и пошљедњу кап крви своје, у борби за слободу своје браће, која им је тешким данцима ропства стегнута и која молећиво упиру погледе своје у нас. Браћо, српски понос увријеђен је, наша су права погажена, наша је слобода стијешњена, наш опстанак је стављен у питање, а уговор берлинских сила потписница погажен, те тијем нама су скинуте везе и међународнога уговора, и у овоме тренутку ништа нас не смије задовољити до слобода Србинова. Браћо, ми смо нападнути; нашој је страни правда, нашој је страни Бог: зато с оружјем у руци на ноге! — Слободу или смрт! У име 7000 присутних.

Председник митинга
војсковођа Херцеговачки,
Стојан Ковачевић.

Скупштина је топло примила горњу одлуку и овластила председника, да у име Скупштине одговори грађанима Никшићским.

Председник позива Скупштину да саслуша један указ Њ. Кр. В. Књаза Господара.

Министар војни, генерал-ађутант, бригадир М. Мартиновић чита:

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Председника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Правде и Заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, а по саслушању На-

шег Министарског Савјета, на основу члана 17. Устава Земаљског ријешили смо и рјешавамо:

Овлашћује се Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Правде и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, да читањем овог указа закључи сједнице Народне Скупштине, сазване у ванредни сазив на дан двадесет деветог септембра ове године.

30. септембра 1908. год.

на Цетињу.

НИКОЛА с. р.

Председник Министарског Савјета
Министар Правде,
Заступник Министра Ин. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
В. Ланић Војводић с. р.
Министар Војни, Генерал-ађутант
Бригадир, Митар Мартиновић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Министар
Просвјете и Црквенијех Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

Читање указа саслушано је стојећи и поздрављено бурним клицањем: Живио Господар!

Председник закључује сједницу у 11 $\frac{1}{2}$ сати прије подне.

Секретар
Крсто Поповић

Председник
Народне Скупштине
Лабуд Гојнић

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

— Г. барон Сквити од Палермити и Гварна, краљевско талијански изванредни посланик и опуномоћени министар при нашем Двору, повратио се синоћ са одсуства.

— Г. Јован Јовановић, оvd. дипломатски заступник Краљевине Србије, стигао је у прошли понедељник на Цетиње.

— Госп. Г. Фонтана, краљ. грчки дипломатски агент, повратио се овамо синоћ са подужег одсуства.

Србија против анексије

Протестна нота владе Краљевине Србије.

Поводом проглашења анексије Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске, Влада Краљевине Србије упутила је силама потписницима Берлинског Уговора ову ноту:

„Влада Његовог Величанства Краља Србије позивајући се како на неоспорна српска народна права, која су основа самом бићу Србијиног, тако и на јасну одредбу чл. 25. Берлинског Уговора, улаже свој најенергичнији протест противу присаједињења Босне и Херцеговине земљама Хабсбуршке монархије, које је данашњим својим манифестом прокламовао цар и краљ Аустро-Угарске.

Влада Краљевска вјерује да Берлински Уговор, баш тим више што ми нијесмо имали удјела у његовом саставу него смо га морали, у колико се он наше судбине тиче, примити у целини, мора имати важности не само колико се њиме намећу дужности и обавезе, наносе штете и изискују жртве од Србије и српскога племена, него да он пружа и заштите правима нашим баш у оним уским границама, у којима су она добила изречнога признања у његовим одредбама. Она констатује даље, да и ако су, под утицајем тежња и захтијева појединих сила, права српска на Берлинском Конгресу добила несразмјерно мање задовољења но што је то одговарало ратним жртвама дивју српских држава, Србије и Црне Горе, и ако је Србија, при свем том, све обавезе које су за њу из Берлинског Уговора потицале, скрупулозније но ико до краја извршила, ипак за то у току минулих тридесет година ни једна измјена у стању, које је ова општа међународна уговорна уредба за Балканско Полуострво створила, није учињена на корист Српства, док су се на корист других у њу уносиле и многе и крупне промјене.

И ова вјера као и констатовање ових факата улијевају Влади Краљевској наду, да неће остати несаслушан глас који она данас подиже, тражећи правде и заштите од сила потписница Берлинског Уговора против ове нове флагрантне повреде, која се врши једнострано, на искључивој основи права жагача и задовољења својих интереса, а без обзира на то колико се дубоко тиме вријеђају осјећаји, интереси и права српскога народа.

Србија не може у овом случају наћи пуна задовољења, осим ако се у погледу Босне и Херцеговине успостави у свему стање које је створио Берлински Уговор. Не буде ли то никакo могуће, Краљевска Влада, апелујући на осјећаје правичности сила потписница Берлинског Уговора, тражи да се Србији досуди одговарајућа накнада, те да би се одржала јемства за њен независан државни живот српском народу у опште вратиле погодбе за његов народни опстанак бар у оној мјери у којој му их је Берлински Уговор дао.

Резолуција Српске Нар. Скупштине

Народна Скупштина у Биограду, сазвана у ванредни сазив за 27 септ. о. г., послје дугог претресања у тајној сједници о новом стању на Балкану, донијела је једногласно шљедећу резолуцију: „Бољно потресена неправдом, која је учињена Србији и српском народу самовољним кршењем једног међународног акта без саслушања народа, којег се тиче, а од стране која му је била потписник и чувар, дубоко увјерена о опасности, која је овим догађајима обухватила цијело српско племе стварајући претходни случај опасан за самосталност и опстанак Србије, па усљед тога до дна поколебана у својој преданости интересима општега мира и правичности, чврсто ријешена да учини све што је потребно, да се обезбједе интереси Србије и њених сународника у кризи која је створена овим насилним догађајима, Српска Народна Скупштина саслушавши обавјештења о мјерама, које краљевска влада мисли предузети у овом питању, једнодушно изјављује своје повјерење краљевској влади, очекујући од ње најенергичнији рад за заштиту угрожених српских интереса. У томе циљу и са тим једнодушним осјећајима Народна Скупштина ставља на расположење краљевској влади и сву снагу цијелога и сложеноса српскога народа.“

Престолнашљедник Србије Краљевић Ђорђе српским добровољцима.

У понедељак 28. септ. о. г. непрегледна маса народа са старим и новим добровољцима приредила је у Биограду велике манифестације пред Двором. На одушевљени поздрав манифестаната Престолнашљедник Ђорђе одговорио је:

Сматрам се врло сретан, што сте ми дали прилике да се и ја придружим једнодушности свега српскога народа. Осјећам се поносним што сам војник, што ћу бити добровољачки вођа народа, да мрем за своју нацију и њену част, за име народа и част његову. И ја ћу поћи за вама да се борим и пролићу с вама крв; сретан сам што сам син српскога народа, тога најмириснијег цвијетка у кити Словенства. Нека живи ко хоће да мре, нека мре ко хоће да живи! Живио српски народ!

Глас Европе о балканском питању

Цјелокупна енглеска штампа све енергичније и све оштрије напада Аустрију због анексије Босне и Херцеговине тврдећи, да Енглеска никада неће санкционисати њен поступак, као што неће ни признати проглашење Бугарске за независну краљевину.

Ево шта веле о томе најпознатији енглески листови:

„**Делџи График**“ пише: „Програм отимања Турске, гажење свечаних уговора и сваког елементарног основа јавног морала дословце је изведено. Прокламација наводи цивилизаторску мисију Аустро-Угарске као олакшавну околност. Одишта чудновата цивилизаторска мисија, чији су методи средњевјековно варварство. Конференција сила је додуше сакато средство, али ће барем допринјети да се конструишу основи међународног морала. Вјероватно ће Аустро-Угарска и Бугарска употребити прилику, да свом поступку који се не да правдати, даду изглед законитости.“

„**Морнинг Пост**“ пише: Аустријан поступак могао се очекивати раније или доцније. Питање је било само кад да се употребити прилика. Ови кораци не би требало никако да одведу ка нарушавању европског мира. Потребно је само да се успостави согласност, а ако је могућ-

но и хармонија сила, што не лежи изван моћи дипломатије.

„**Делџи Њус**“ изражавају се овако: Повлачење Аустрије из Санџака не прави на нас никакав утисак, и ако то треба да буде као нека накнада Турској. Турска ће наставити ону мрску улогу, коју је и Аустрија до сада играла и учинити све да Србија и Црна Гора и даље остану раздвојени. Ако Турци желе конференцију, ми не можемо против тога имати ништа, али се бојимо, да ће се та конференција претворити у банкет, на коме ће се распарчати турска област и турска права.

„**Делџи Кроникл**“, тражи конференцију ради узаконења учињене неправде и наводи што је Морлеј писао о лондонској конференцији од 1871. г. „Могло би изгледати, да само уписивање једног скромног мишљења у протокол не вриједи ни тога труда, али добра начела написана на конференцијама и државним актима помажу да се отров у атмосфери уништи.“

„**Морнинг Лидер**“ вели да Турска ништа не губи. На против она добија Санџак, али анексија Босне и Херцеговине представља смртоносни ударца српским надама.“

Делџи Телеграф каже: Кад играчи карата у приватном животу овако играју као што сада играју главни играчи у овој одвратној интриги, онда се они искључују из свога клуба као пошљедњи коцкари. Али има двије велике силе, које неће сленгнати раменима и мирно примити овај атентат на јавни морал. Те су силе Енглеска и Француска. Да ли ће Аустрија смјети да протестује против конгреса, који ће Француска предложити?

„**Тајмс**“ спори гледиште барона Ерентала, да се питање о анексији има изравнати само између Аустро-Угарске и Турске, а не између сила потписница. Али у исто вријеме „**Тајмс**“ вели, да Турска може учинити непотребним конгрес, ако уз протест буде обрлаћена акцијом Бугарске и Аустрије. То би свакако било грозно понижавање. Али Турска би добровољним потчињавањем под материјалну неправду, под тај moral injury, коју би конгрес изјесно ратификовао, спријечила претрес о полагању права на накнаде, које би Турску за свакад осакатиле. Држање Енглеске јасно је. Ако Турци ударе тим путем, Турска им се мора придружити у томе, да је конференција непотребна. Не могу ли се на то одлучити, онда Енглеска мора отказати своје учешће на конгресу, чији ауторитет није строго ограничен. С општим претресом Берлинског Уговора, доношењем даље неправде Турској под именом накнада, не може Енглеска имати никаква посла. Она мора бити противна сваком конгресу који се сазива у том циљу. „**Тајмс**“ је за то, да се одржи посланичка конференција у Цариграду по угледу на конференцију од 1885. о Румелији.“

Француска и анексија.

Из француских владиних кругова јавља се, да ће Француска споразумно са Енглеском и Русијом радити за мир на Балкану. Овај споразум трију велесила о источном питању није ипак начелно управљен против Аустро-Угарске, јер је — по мишљењу Француске — берлински уговор предвидио садашњи развитак ствари тиме, што је окупацију Босне и Херцеговине повјерио Аустро-Угарској. Али ма да Аустро-Угарска има све разлоге за коначно уређење босанско-херцеговачког питања, — говори се у тим круговима — ми жалимо у интересу Турске што се ово уређење није догодило под другим народноправним обликом, а у овом критичном моменту. Свакако је било неопрезно, што се није прије умирило Енглеску и Русију. Задаћа је Француске, да оно сагласје које је без сумње поремећено, опет успостави.

Извољски о анексији

Руски министар спољних послова Извољски рекао је у свом разговору са једним редактором париског „**Temps**“-а о анексији Босне и Херцеговине ово:

„Кад нас је недавно барон Ерентал обавијестио о могућности, да ће Аустро-Угарска анектирати Босну и Херцеговину — при чему датум није фиксирао — изјавио сам му, да је то европско питање и да је такво кршење Берлинског Уговора могуће само уз пристанак сигнатарних сила.“

Европа не може допустити кршење берлинског уговора и status-quo-а на Истоку; то би било одрицање с којим се бар Русија не може помирити. Само цијела Европа може мијењати оно, што је сва Европа створила.

О повлачењу аустро-угарских чета из новопазарског санџака рекао је г. Извољски, да је то прилична компенсација за Турску и да ће тај корак Аустро-Угарске знатно олакшати мирно ријешење питања.

Напуштање Новопазарског Санџака, рекао је даље Извољски, од велике је важности и за мале балканске државе,

које су у окупацији Новог Пазара гледале сталну опасност аустроугарског продирања на Егејско море.

О питању компенсације не могу се у детаљима изјавити. Силе ће то питање ријешити у духу праведности за све, урачунавши и Турску.“

„Понављам: Русија је тридесет година мирно сносила режим, који је против ње утврђен год. 1878. — Тај режим је био исто тако уперен и против саме Турске. Данас кад се status quo за који смо ми толико жртава поднијели, насилно мијења држимо, да ће се ревизија тако повријеђеног Берлинског Уговора правилним путем извршити, и ми имамо разлога да се надамо, да ће тако бити и мишљење и осталих сигнатарних сила. Срећан сам што могу рећи, да у провађању ове политике можемо рачунати на стварну помоћ Француске.“

Што се тиче Енглеске, то ћу за неколико дана у Лондону лично преговарати о овом тешком проблему. — Од споразума од прошле године наши су односи са Енглеском особито срдачни.“

Међународна конференција.

Питање конференције ријешити се по свој прилици тако, да ће Аустро-Угарска о питању анексије Босне и Херцеговине преговарати само с Турском, а не са свим силама потписницама берлинског уговора. На томе ради Аустро-Угарска, а тиме би се босанско питање искључило из програма евентуалне конференције, и тако тај програм не би више садржавао ревизију читавог берлинског уговора. Пишон се изјавио једном новинару овако: Идеја конференције није пала, напротив ми се приближујемо конференцији. Министар Извољски споразумјеће се у Лондону о програму. Што се тиче могућности компликација, изјављује Пишон, да би се компликације могле изродити само из аустријских амбиција. У том погледу ваља свакако пријећи преко великих опасности.

Из свега се види, да је скоро утано-чено, да ће се одржати конференција са ограниченим програмом. Конференција ће се по свој прилици држати у Бриселу.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Манифестације у Црној Гори. Скоро у свим мјестима по унутрашњости држани су ових дана митинзи, на којима су донесене резолуције, којима народ најенергичније протестује против анексије Босне и Херцеговине и тражи да се предузму све мјере за очување угрожених српских интереса. Из оближњих мјеста долази непрекидно народ у великим масама и на Цетиње, да поздраве Њ. Кр. В. Господара и увјери Га о својој рјешености да је готов поднијети и најтеже жртве на бранику народних права. У срдачном разговору Њ. Кр. Височанство Господар одвраћа народ од наглих корака и упућује га да се не узрујава, већ да свак живи мирно и присебно, док Отаџбина и његову помоћ не затражи.

Синоћ су се манифестације на Цетињу поновиле. Око 6 сати пред вече дошао је пред Двор силан народ, пјевајући патриотске пјесме и кличући: „Живио Господар“. На поздрав манифестаната, Њ. Кр. В. Господар благоизволио је милостиво захвалити и нагласити братску слогу, која у овим тешким часовима влада између Црне Горе и Србије. Клицајући „Живио Господар“, „Живјела Србија“, није било краја.

Народ се иза тога упутио пред српско посланство, где се је одушевљено и дуго клицало: „Живјела Србија!“ Живјела слога!

Затим су манифестанти пошли пјевајући пред Двор Њ. Кр. В. Књаза Нашљедника и бурним клицањем „Живио Нашљедник“ поздравили су Његово Краљевско Височанство. Са балкона Двора захвалио је народ у име Књаза Нашљедника Њ. В. Књаза Петар, на што су се манифестанти повратили и у најбољем реду разишли.

Отпоздрав. Предсједник Народне Скупштине, г. Лабуд Гојнић, отпоздравно је предсједника митинга и војсковођу херцеговачког г. Стојана Ковачевића у Никшићу овако: „Црногорска Народна Скупштина са задовољством је примила одлуку митинга — одјек правог српског осјећаја, којим је узбузета и сама Скупштина, као представник народа црногорског.“

Личне вијести. Г. Александар А. Баммаков, уредник „Правитељственог Вјесника“ у Пепрограду, повратио се са свога пута по Арбанији и Старој Србији на Цетиње.

Митинг на Ријеци. У прошлу суботу одржан је уз велико учешће народа из цијеле Ријечке Нахије митинг на Ријеци поводом анексије Босне и Херцеговине. Послије више патриотских говора, митинг је донио ову резолуцију:

На глас о присаједињењу Босне и Херцеговине Аустро-Угарској Монархији, ко-

јим се чином вријеђа српска част, газе српска права и наша проливена крв за ослобођење тих српских земаља — Ријечка Нахија дубоко увријеђена тим душманским и по Српство кобним поступком, окупљена данас на заједнички збор најенергичније протестује против тога нечовјечног и недостојног чина и доноси шљедећу резолуцију: Ријечка Нахија најстрожије осуђује самовољни и недостојни поступак Аустрије и тражи, да се свети погажена част српскога имена и племена. Ријечка Нахија, чији се мрамори налазе на свим бојним пољанама наше отаџбине, желећи засвједочити своју вјерковну оданост и вјерност Господару и домовини, ставља Високој Влади на расположење најдрагоцјенија своја блага, своје животе, и имања на корист и величину свега Српства.

У име Ријечке Нахије
Перо Митров Јовићевић

ТЕЛЕГРАМИ

Будимпешта, 30. септ. — Делегације су усвојиле буџет за инострану дјела.

Цариград, 30. септ. — Јуче послје подне била је заједничка манифестација Срба, Турака и Црногорца пред неким страним посланствима. Клицало се: „Доље Аустрија“.

Софија, 1. октобра. Неосновани су гласови, да Бугарска спрема ултиматум Турској и да пријети да ће објавити рат, ако јој Турска не призна независност у року од три дана. Бугарска не жели рата и била је увијек противна рату са Турском.

Цариград, 1. октобра. Грипарис, министар грчки у Цариграду, изјавио је великом везиру, да Грчка не прихваћа одлуку Крићана, на што је велики везир захвалио.

Биоград, 1. октобра. Ванредни кредит од 16 милиона динара, тражен од министра војног, одређен је за наоружање, храну и куповину топова и 50 милиона фишека. „Самоуправа“ доноси говор Пашићев, држан 26. септ. о. г. у сједници свију посланика. Пашић је изјавио да у тешком положају Србије, у који је доведена бруталном повредом берлинског уговора, а особито анексија Босне и Херцеговине, његова партија сматра за прву дужност да потпомогне владу и да уклони све партијске несугласице. Досадашњи резервисти отпуштени су, а други су позвати на вјежбу.

Министар иностраних дјела Миловановић отпутоваће крајем ове недеље у Рим, одакле ће продужити пут за Лондон преко Париза.

Лондон, 1. октобра. Извољски је имао поново јуче са Грејом састанак. Нађен је начин, којим ће се моћи задовољити Аустро-Угарску, Бугарску, Црну Гору и Грчку. Немогуће је повратити оно што је већ учињено, али се може на частан начин ситуација поправити. Уступање Новог Пазара од стране Аустро-Угарске изгледа да је довољна накнада Турској за анексију Босне и Херцеговине; Бугарска ће уз помоћ велесила платити новчану оштету; велесиле, заштитнице Крита, испитаће захтјеве Крићана; Црна Гора ће добити задовољење на Јадранском мору; Турска ће добити гаранције и помоћ новчану, а гледаће се, да се нађе начин да се и Србија задовољи, али само под условом да буде мирна. На дипломатске кругове врло су рђаво упливисале вијести о врењу на Балкану и о стању на истом.

Биоград, 1. октобра. Скупштина је једногласно одлучила да се говор предсједника Скупштине Јовановића а такође и донесена скупштинска резолуција оштампа и растури по свијема општинама у земљи. Ванредни сазив је закључен, а сјутра ће се Скупштина састати у редован сазив.